

Motion till riksdagen
2008/09:So363

av **Josefin Brink m.fl. (v)**

Transpersoners mänskliga rättigheter

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Inledning.....	3
4	Hälso- och sjukvård för transsexuella.....	3
4.1	Könstillhörighetslagen.....	4
4.1.1	Åldersgränsen för rätt till behandling.....	4
4.1.2	Kravet på sterilisering	5
4.1.3	Assisterad befruktning	6
4.1.4	Kravet på att sökanden ska vara ogift	6
4.1.5	Kravet på svenskt medborgarskap.....	7
4.1.6	Personer som genomgått behandling utomlands	7
5	Namnlagen.....	8
6	Rätten att ändra intyg.....	8
7	Grundläggande skydd mot diskriminering.....	9
8	Hatbrott mot transpersoner	9
8.1	Hets mot folkgrupp.....	9
8.2	Förolämpning	10
8.3	Diskriminering.....	10
8.4	Försvårande omständigheter.....	10

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att 18-årsgränsen för fastställande av könstillhörighet tas bort.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att kravet på att sökanden ska vara steriliserad tas bort.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att det uttryckligen blir tillåtet för transsexuella att spara könsceller för eventuell framtida assisterad befruktning.
4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att kravet på att sökanden inte får vara gift eller registrerad partner tas bort.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att kravet på att sökanden måste vara svensk medborgare tas bort.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att de personer som har genomgått behandling för ändring av könstillhörighet utomlands får sin nya könstillhörighet erkänd i Sverige.
7. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att personer själva kan välja sitt förnamn oavsett könstillhörighet.¹
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att en person som har bytt namnidentitet eller personnummer kan få dessa uppgifter ändrade retroaktivt.¹
9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska inkluderas i 1 kap. 2 § regeringsformen om att det allmänna ska motverka diskriminering.²
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska inkluderas i 7 kap. 4 § elfte stycket tryckfrihetsförordningen om hets mot folkgrupp.²
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska omfattas av 16 kap. 8 § brottsbalken om hets mot folkgrupp.³
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att 5 kap. 5 § 4 brottsbalken ska omfatta könsidentitet.³
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska omfattas av diskrimineringsförbudet för näringsidkare i 16 kap. 9 § brottsbalken.³
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att könsidentitet ska räknas som försvårande omständighet enligt 29 kap. 2 § sjunde stycket brottsbalken.³

¹ Yrkandena 7 och 8 hänvisade till CU.

² Yrkandena 9 och 10 hänvisade till KU.

Fel! Okänt namn på

³ Yrkandena 11–14 hänvisade till JuU.

Fel! Okänt namn på

3 Inledning

Vänsterpartiet verkar för ett samhälle där transpersoner kan förhålla sig på ett självklart sätt till sin könsidentitet. I den här motionen presenterar vi förslag till åtgärder som syftar till att skapa ett rättvist och jämlikt samhälle för alla transpersoner.

Med transpersoner brukar man avse transvestiter, transsexuella, intersexuella, dragkings och dragqueens och andra personer som har en könsidentitet eller ett beteende som tidvis eller alltid skiljer sig från vad som utifrån stereotypa föreställningar anses om det biologiska könets koppling till identitet och personlighet. Det kan också vara individer som av omgivningen uppfattas ha eller ge uttryck för en avvikande könsidentitet, t.ex. genom att deras könsidentitetsuttryck tidvis eller alltid skiljer sig från normen för det kön som registrerats för dem vid födseln. En persons könsidentitet har inget med personens sexuella läggning att göra. En transperson kan således vara homosexuell, bisexuell eller heterosexuell. För att synliggöra gruppen transpersoner har vi valt att presentera de krav som specifikt handlar om transpersoners livsvillkor i denna motion. Många frågor är dock gemensamma för transpersoner och homo- och bisexuella eftersom samhället bemöter människor som avviker från den heterosexuella normen på ett liknande sätt. Transpersoner bemöts, liksom homo- och bisexuella, ofta med okunskap och diskriminering från omgivningen. Därför skriver vi om frågor som är gemensamma för transpersoner och personer som är homo- och bisexuella i vår motion "HBT-personers mänskliga rättigheter".

Våra förslag i denna motion avhandlar inte alla frågor som är relevanta för skyddet av mänskliga rättigheter oavsett könsidentitet. Däremot anser vi att våra förslag kan utgöra en god grund för en politik med direkt inriktning på att främja de förutsättningar som är nödvändiga för att transpersoner ska kunna leva ett liv utifrån sina egna individuella förutsättningar, fria från det heteronormativa förtrycket.

4 Hälso- och sjukvård för transsexuella

Till gruppen transpersoner brukar transsexuella räknas. En transsexuell person upplever sig tillhöra det motsatta könet och önskar därför korrigera den felaktiga kroppen genom hormonbehandling och/eller kirurgi. Transsexualism är en sjukdom och behandling ges inom den allmänna sjukförsäkringens ramar. Den enda verksamma behandlingen anses vara en medicinsk och kirurgisk könskorrigering ("könsbytesoperation"), vilket i Sverige också erbjuds tillsammans med ett byte av juridiskt kön. Under perioden 1972–2006 ansökte 590 personer om att få ändra könstillhörighet. Antalet sökande har ökat stadigt sedan lagen infördes.

För att få rätt till den kirurgiska delen av behandlingen krävs i dag enligt lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall att en ny

juridisk könstillhörighet först slås fast. För att få denna nya könstillhörighet har Socialstyrelsens rättsliga råd som praxis att kräva ett läkarutlåtande av en psykiater som utrett patienten under en längre tid, i allmänhet kring två år. För de transsexuella patienter som behöver kirurgisk behandling krävs alltså först minst två års utredning inom psykiatri.

I hälso- och sjukvårdslagen fastslås att alla ska ha rätt till hälso- och sjukvård på lika villkor. Det innebär att behoven hos den enskilde patienten är styrande för de insatser som ska ges och att hinder för detta endast utgörs av begränsningar i det medicinska kunnandet, dvs. att bot eller lindring saknas. Vi anser att detta även måste gälla för transsexuella patienter.

4.1 Könstillhörighetslagen

Lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall reglerar hur ett byte av juridisk könstillhörighet går till för transsexuella och intersexuella personer. Intersexuella är de personer vars könstillhörighet inte omedelbart kan identifieras vid födseln. Lagen om fastställande av könstillhörighet reglerar under vilka förutsättningar könskorrigering operationer av yttre och inre genitalier får ske. Att ett juridiskt byte skett, eller att sannolika skäl föreligger för att det ska ske i och med operationen, är ett krav för att tillstånd till kirurgisk behandling ska ges av Socialstyrelsens rättsliga råd. Hormonbehandling, som vanligen är en kompletterande behandling, regleras inte i lagen. Lagen reglerar inte heller operationer som inte är könskorrigering och andra behandlingar, såsom exempelvis struphuvudoperationer, epilering (hårborttagning) och röstträning. Lagen har i princip varit oförändrad sedan dess tillkomst 1972 och är på många områden otillräcklig och otidsenlig.

Vänsterpartiet tog tillsammans med den förra regeringen fram ett direktiv för översyn av lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall (dir. 2006:8). Utredningen (SOU 2007:16) presenterades i mars 2007. Här nedan presenterar vi en rad förslag på förändringar i lagen.

4.1.1 Åldersgränsen för rätt till behandling

Enligt könstillhörighetslagen får fastställande av könstillhörighet för en person som är transsexuell endast meddelas om sökanden har fyllt 18 år. Detta innebär att någon könskorrigering operation inte kan utföras på en person som är under 18 år. Tillstånd får endast lämnas om det finns synnerliga skäl innan sökanden fyllt 23 år. Enligt uppgift gör dock Rättsliga rådet regelmässigt undantag från 23-årsgränsen (SOU 2007:16, s. 161). 18-årsgränsen innebär att unga transsexuella tvingas genomgå puberteten i en kropp som upplevs som fel och främmande. Utredning och hormonbehandling enligt hälso- och sjukvårdslagen kan dock påbörjas innan personen fyllt 18 år. Möjligheterna till en lyckad övergång till det önskade könet ökar kraftigt om personen slipper genomgå puberteten i sitt biologiska kön (SOU 2007:16, s. 164).

För en person som är man-till-kvinna-transsexuell (MTF) kan det innebära att hon slipper röstterapi, operationer av struphuvudet och plågsam epilering.

Fel! Okänt namn på

För en kvinna-till-man transsexuell (FTM) kan det innebära att bröstet inte utvecklas helt och att han därigenom eventuellt slipper genomgå mastektomi (borttagande av bröstet). Trots att utredaren är väl medveten om dessa fakta så har utredaren ändå valt att föreslå att den nuvarande 18-årsgränsen ska kvarstå.

Vänsterpartiet anser att åldersgränsen ska tas bort helt. Redan i dag görs alltid en omfattande utredning av varje patient och en bedömning i det enskilda fallet. Åldersgränsen fyller därför inget syfte.

Regeringen bör därför lägga fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att 18-årsgränsen för fastställande av könstillhörighet tas bort.

4.1.2 Kravet på sterilisering

I dag ställer könstillhörighetslagen krav på att den som ansöker om ändrad könstillhörighet ska vara steriliserad eller på annat sätt sakna fortplantningsförmåga. Det är dock möjligt för en person att spara könsceller innan hon eller han får sin könstillhörighet ändrad. Därefter skulle det vara teoretiskt möjligt att personen och hennes eller hans partner använder sig av de sparade könscellerna vid en assisterad befruktning. I dag hindrar dock Rättsliga rådets och förvaltningsdomstolarnas tolkning av steriliseringskravet denna möjlighet för en transsexuell person att bli förälder. För att uppfylla steriliseringskravet krävs alltså att den sökande inte har sparade könsceller som kan resultera i ett biologiskt barn (SOU 2007:16, s. 181). Vi anser att det är oacceptabelt att transsexuella och intersexuella berövas möjligheten att bli biologiska föräldrar på det sätt som sker i dag.

Utredningen föreslår att kravet på sterilisering ersätts med ett krav på borttagande av könskörtlarna för den person som vill ändra sin könstillhörighet. Detta trots att utredaren noterar att det torde vara mycket ovanligt att en transsexuell person vill behålla de könskörtlar som tillhör den gamla könstillhörigheten (SOU 2007:16, s. 183). Utredningen föreslår dock att det inte ska finnas något förbud mot att den som vill få könstillhörigheten ändrad har sparat sperma eller ägg i nedfryst skick för att eventuellt användas senare vid en assisterad befruktning. Vänsterpartiet anser att en förälders könstillhörighet och könsidentitet är fullständigt ovidkommande för förmågan att ta hand om ett barn. Därför är vi positiva till utredningens förslag om att transsexuella personer ska få spara könsceller. Dock anser vi att den nuvarande kravet på sterilisering inte ska ersättas med ett krav på att könskörtlarna måste avlägsnas. Jämställdhetsombudsmannen (JämO) har för övrigt i sitt remissvar på Diskrimineringskommitténs förslag om ny diskrimineringslagstiftning anfört att steriliseringskravet i könstillhörighetslagen är könsdiskriminerande. Regeringen medger i propositionen (prop. 2007/08:95) att kravet kan uppfattas som könsdiskriminerande eftersom diskriminering av transsexuella är att anse som könsdiskriminering. Regeringen är dock inte beredd att ta ställning till frågan i propositionen utan hänvisar till Könstillhörighetsutredningens betänkande (SOU 2007:16).

Vänsterpartiet delar JämO:s synpunkter och anser att kravet på sterilisering i den nuvarande lagen är diskriminerande mot transexuella. Vi anser även att Könstillhörighetsutredningens förslag om att införa ett krav på att könskörtlarna ska vara avlägsnade innan könstillhörigheten ändras är lika diskriminerande eftersom det i praktiken innebär tvångskastrering. Kravet på att könskörtlarna ska avlägsnas är även problematiskt för intersexuella personer. Eftersom ett avlägsnande av könskörtlarna är ett så omfattande ingrepp bör den enskilde själv få avgöra om hon eller han vill underkasta sig behandlingen. Regeringen bör därför lägga fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att kravet på att sökanden ska vara steriliserad tas bort.

Regeringen bör även lägga fram förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att det uttryckligen blir tillåtet för transexuella att spara könsceller för eventuell framtida assisterad befruktning.

4.1.3 Assisterad befruktning

Ytterligare ett problem som måste lösas är det faktum att dagens lagstiftning om assisterad befruktning endast tillåter donation av antingen sperma eller ägg, inte av båda sortens könsceller. Detta innebär att, även om transsexuella får rätt att ändra könstillhörighet trots att de sparar könsceller, den FTM-transexuella man som önskar donera sina ägg till sin kvinnliga partner inte har rätt till detta.

Vi driver frågan om att det ska bli tillåtet för kvinnor att ta emot både ägg och sperma från donator (läs mer om assisterad befruktning i vår motion om HBT-personers mänskliga rättigheter).

4.1.4 Kravet på att sökanden ska vara ogift

Ett könsbyte kan bara beviljas den person som inte lever i äktenskap eller i partnerskap. Därför tvingas de som är gifta eller registrerade partner och som önskar genomföra ett könsbyte till skilsmässa. Detta är oacceptabelt. Vid tiden för lagens tillkomst var partnerskapslagen ännu inte ens påtänkt och inga andra länder hade infört möjlighet till juridiskt "könsbyte" för transsexuella och intersexuella. Attityderna mot den som avvek från könsnormerna var dessutom mycket annorlunda jämfört med i dag.

Utredningen föreslår att kravet på att sökanden ska vara ogift tas bort. När personen beviljas ändrad könstillhörighet ska ett äktenskap omvandlas till ett registrerat partnerskap och vice versa efter att samtycke lämnats av sökandens maka, make eller partner. Utredningen konstaterar även att frågan om omvandling av civilstånd bortfaller den dag könsneutrala äktenskap införs i Sverige (SOU 2007:16, s. 193). Detta är självfallet den lösning vi helst förordar men i väntan på en äktenskapslagstiftning som gäller lika för alla kan vi inte se behovet av att sökandens partner lämnar sitt samtycke till omvandlingen av äktenskapet eller partnerskapet. I de fall en partner har svårt att acceptera sin mans eller kvinnas könsbyte kommer paret förmodligen ändå välja att sepa-

Fel! Okänt namn på

rera. Utredningens förslag om en partners rätt till ”veto” bör därför inte genomföras.

Regeringen bör dock återkomma med förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att kravet på att sökanden inte får vara gift eller registrerad partner tas bort.

4.1.5 Kravet på svenskt medborgarskap

I dag krävs att sökanden har svenskt medborgarskap för att tillstånd till ändrad könstillhörighet ska kunna meddelas. Motivet till denna reglering var oro över hur en person som fått sin könstillhörighet ändrad i Sverige skulle bemötas i sitt hemland om hon eller han återvände dit. Vidare fanns farhågor att Sverige skulle tvingas ta emot ett stort antal utländska medborgare som ville ändra sin könstillhörighet om inte kravet infördes. Utredningen om ändrad könstillhörighet (SOU 2007:16, s. 206) poängterar att den medicinska delen av byte av könstillhörighet är en sjukvårdsfråga och därför styrd av reglerna om utländska medborgares rätt till sjukvård i Sverige. Utredningen föreslår att tillstånd till ändrad könstillhörighet fortsättningsvis ska kunna meddelas även till den utländska medborgare som är bosatt i landet. Bosättningsbegreppet ska tolkas som i socialförsäkringslagen, dvs. att personen måste kunna antas vistas i landet i minst ett år framöver. Vidare föreslår utredningen att hon eller han måste ha bott i Sverige under minst ett år i anslutning till att tillståndet utfärdas. Vänsterpartiet håller med utredaren om att det är dags att ta bort kravet på svenskt medborgarskap för att få tillstånd att ändra sin könstillhörighet.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att kravet på att sökanden måste vara svensk medborgare tas bort.

4.1.6 Personer som genomgått behandling utomlands

Utredningen om ändrad könstillhörighet (SOU 2007:16) har även sett över de särskilda problem som kan uppstå för de personer som genomgått behandling för könsbyte utomlands. Den nuvarande regleringen innebär svårigheter för bl.a. svenska medborgare som fått behandling utomlands och som vill få sin nya könstillhörighet erkänd i Sverige. De har t.ex. inte kunnat få identitetshandlingar som stämmer med den nya könstillhörigheten och det har även förekommit att svenska myndigheter krävt svenska läkarutlåtanden om att de diagnostiserats som transsexuella (SOU 2007:16, s. 211 f). Därför lägger utredningen (SOU 2007:16, s. 214) fram förslag om att den utländska medborgare som har ett lagakraftvunnet beslut om ändring av könstillhörighet ska få detta erkänt i Sverige utan att något särskilt beslut om fastställelse måste fattas. Den svenska medborgare som fått sin könstillhörighet ändrad enligt ett annat lands lagstiftning ska kunna få sin könstillhörighet ändrad i Sverige efter beslut av Rättsliga rådet. Den person som genomgått en könskorrigering operation utomlands utan beslut ska också kunna ansöka om att få sin könstillhörighet ändrad hos Rättsliga rådet.

Eftersom dagens reglering innebär stora problem för de transsexuella kvinnor och män som har genomgått sina könskorrigeringar i ett annat land än Sverige anser vi att utredningens förslag bör genomföras.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall som innebär att de personer som har genomgått behandling för ändring av könstillhörighet utomlands får sin nya könstillhörighet erkänd i Sverige.

5 Namnlagen

Enligt 34 § namnlagen (1982:670) får som förnamn inte godkännas namn som kan väcka anstöt eller kan antas leda till obehag för den som ska bära det. Namn som av någon annan anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn får inte heller godkännas. I praxis har denna bestämmelse tolkats som att en person inte har rätt att byta till ett förnamn som inte stämmer överens med personens juridiska kön. Dagens namnlag leder därför till en särskild problematik för transpersoner. Den som väljer att leva vardagen i enlighet med sin upplevda könstillhörighet utan att genomgå kirurgisk behandling tillåts inte att välja ett namn som stämmer överens med den upplevda könstillhörigheten. Det finns enligt vår mening inga rimliga skäl att förbjuda personer att bära ett visst förnamn enbart för att det förknippas med det andra könet. Patent- och registreringsverket har en lista med ”könsneutrala” namn som uppdateras kontinuerligt. På denna lista finns namn som t.ex. Camille, Andrea, Jasmin, Ali, Amine, Elle, Justin och Gabriele vilket tydligt visar att även namn som vi vanligtvis förknippar med det ena könet kan bäras av både kvinnor och män. Den principiella frågan om rätten att välja sitt eget namn påverkas självfallet inte av dessa könsneutrala förnamn som är tillgängliga för alla oavsett könstillhörighet. Att byta från manligt till kvinnligt förnamn, eller vice versa, är inget som görs av okynne. De nämnda begränsningarna i reglerna för förnamnsbyte minskar inte den stora allmänhetens valfrihet men upplevs som en stor begränsning av många transpersoner.

Namnlagen måste därför ändras så att myndiga personer ska kunna byta till ett förnamn de själva valt.

Regeringen bör återkomma med förslag till ändring som innebär att personer själva kan välja sitt förnamn oavsett könstillhörighet.

6 Rätten att ändra intyg

Det är ett problem för personer som t.ex. genomgått ett könsbyte att inte kunna få sin namnidentitet ändrad retroaktivt. Samma sak gäller även för de personer som av någon annan anledning ändrat namnidentitet eller personnummer. Problemet är särskilt stort när det gäller vissa handlingar såsom betyg, anställningsbevis och pass.

Fel! Okänt namn på

Det kan upplevas som svårt att gå på gång, t.ex. vid en anställningsintervju, behöva förklara varför man har bytt namn. Betyg och meriter ska inte fråntas legitimitet för att en person ändrat juridiskt kön. Frågan om retroaktiva ändringar av namnidentitet behandlades dessvärre aldrig inom ramen för utredningen om ändrad könstillhörighet.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till ändring som innebär att en person som har bytt namnidentitet eller personnummer har rätt att få dessa uppgifter ändrade retroaktivt.

7 Grundläggande skydd mot diskriminering

Den 1 januari 2009 träder en ny diskrimineringslag i kraft. En ny diskrimineringsgrund, könsöverskridande identitet eller uttryck, gör att även transpersoner omfattas av den nya lagen vilket är glädjande. Diskrimineringsförbudet gäller bl.a. inom utbildningsverksamhet och arbetsmarknadspolitisk verksamhet, områden där transpersoner tidigare saknat skydd. I grundlagen saknas dock fortfarande ett grundläggande skydd mot diskriminering på grund av könsidentitet. Regeringsformen innehåller en regel om att det allmänna ska motverka diskriminering på grund av sexuell läggning. För att kunna säkerställa alla människors rätt till respekt och lika behandling bör även transpersoner inkluderas. Regeringen bör därför lägga fram förslag till ändring som innebär att könsidentitet ska inkluderas i regeringsformen 1 kap. 2 § om att det allmänna ska motverka diskriminering.

8 Hatbrott mot transpersoner

8.1 Hets mot folkgrupp

Den 1 januari 2003 trädde lagändringar i brottsbalken och tryckfrihetsförordningen i kraft vilka innebär att bestämmelsen om hets mot folkgrupp även omfattar sexuell läggning. Eftersom könsidentitet fortfarande saknas står transpersoner i praktiken ännu skyddslösa. Vi vet dock att transpersoner som grupp ofta råkar ut för hatpropaganda och hatrelaterade våldsbrott. Detta är oacceptabelt och motiverar ytterligare begränsning av yttrandefriheten.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till ändring som innebär att transpersoner ska omfattas av tryckfrihetsförordningens bestämmelse i 7 kap. 4 § elfte stycket om hets mot folkgrupp.

Regeringen bör även lägga fram förslag till ändring som innebär att könsidentitet ska omfattas av 16 kap. 8 § brottsbalken om hets mot folkgrupp.

8.2 Förolämpning

En åklagare har enligt brottsbalkens 5 kap. 5 § 4 möjlighet att väcka åtal om någon förolämpats med anspelning på dennes homosexuella läggning. Den 1 januari 2009 kommer bestämmelsen i stället att omfatta sexuell läggning (se prop. 2007/08:95, s.571) vilket är positivt. Dock är det en brist att inte könsidentitet kommer att ingå, i synnerhet med tanke på transpersoners utsatta situation.

Regeringen bör därför återkomma med ett förslag till lagändring som innebär att brottsbalken 5 kap. 5 § 4 ska omfatta könsidentitet.

8.3 Diskriminering

I 16 kap. 9 § brottsbalken finns ett förbud för näringsidkare att diskriminera en person på grund av hennes eller hans sexuella läggning som träder i kraft den 1 januari 2009 (se prop. 2007/08:95, s.571). Förbudet omfattar dock fortfarande inte diskriminering på grund av könsidentitet.

Regeringen bör därför lägga fram förslag till ändring som innebär att könsidentitet ska omfattas av 16 kap. 9 § brottsbalken.

8.4 Försvårande omständigheter

Enligt brottsbalken är det en försvårande omständighet om motivet till ett brott varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller annan liknande omständighet. Sedan 2002 gäller bestämmelsen även brott som begås på grund av offrets sexuella läggning. I bestämmelsen inkluderas fortfarande inte könsidentitet, vilket är mycket olyckligt med tanke på transpersoners utsatthet.

Regeringen bör därför även lägga fram förslag till ändring som innebär att könsidentitet ska räknas som försvårande omständighet enligt brottsbalken 29 kap. 2 § sjunde stycket.

Stockholm den 9 september 2008

Josefin Brink (v)

Marianne Berg (v)

Eva Olofsson (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

LiseLotte Olsson (v)